

V Praze dne 15. prosince 2016
Č. j.: 79792/ENV/16
Vyřizuje: Ing. Lišková
Tel.: 267 122 313

ZÁVĚR ZJIŠŤOVACÍHO ŘÍZENÍ

podle § 14 odst. 5 zákona č. 276/2003 Sb., o Antarktidě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“)

Identifikační údaje:

Název: Realizace národního antarktického vědeckého programu spojeného s pravidelným sezónním provozem České vědecké stanice Johanna Gregora Mendela na ostrově Jamese Rosse v Antarktidě

Charakter záměru: Záměr představuje provádění multidisciplinárního kontinuálního vědeckého výzkumu. Jedná se o pokračování dlouhodobého monitoringu klimatu a komplexního sledování stavu polárních geosystémů a ekosystémů (tj. místních ledovců, věčně zmrzlé půdy, odledněného území umožňujícího růst nižších rostlin, fluválních a jezerních systémů a dalších geomorfologických útvarů) včetně jejich bioty. Činnost je spjata s pravidelným sezónním provozem České vědecké stanice J. G. Mendela a všech jejích součástí (tj. především s provozem ubytovací, skladovací, vědecké a logistické části).

Kapacita (rozsah) záměru: Provádění kontinuálního multidisciplinárního národního výzkumu Antarktidy je nezbytnou podmínkou udržení Konzultativního statutu České republiky v rámci Antarktického smluvního systému. Jedná se o vědní disciplíny spojené s meteorologií, klimatologií, glaciologií, periglaciální geomorfologií, geologií, geomorfologií, paleontologií, fyzickou geografií, hydrologií, limnologií, diatomologií, algologií, rostlinnou fyziologií a taxonomií, ekologií, parazitologií, ichtyologií, ornitologií aj. Uvedené činnosti budou realizovány v širším okolí České vědecké stanice J. G. Mendela. Standardní kapacita České vědecké stanice je 20 osob.

Umístění: Grahamova země, James Ross Island group, Antarktida

Zahájení: v roce 2016/2017

Ukončení: plánováno na dobu nezbytně nutnou k provedení všech plánovaných vědeckých operací

Oznamovatel: Masarykova univerzita

Sídlo (bydliště) oznamovatele: Žerotínovo nám. 617/9, Brno, 601 77

IČO: 002 162 24

Zpracovatel oznámení: Pavel Kapler, PhD.

Stručný popis technického a technologického řešení záměru:

Vědecký výzkum bude založen na realizaci následujících činností: stahování dat z trvale/dlouhodobě instalovaných senzorů, přístrojového sezónního měření in-situ bez nutnosti dlouhodobé/trvalé instalace senzorů (pořizování záznamu fotopastmi a kamerami pracujícími v různých spektrech a/nebo umístěnými na bezpilotním letounu) a přímého odběru vzorků v množství bezpečně pod limitem ohrožujícím ekosystém/populaci. Přímý odběr vzorků v množství bezpečně pod limitem ohrožujícím ekosystém/populaci zahrnuje odběry vzorků hornin a sedimentů, zkamenělin, trvale zmrzlé půdy (permafrostu), ledu, vody, půdních krust, nižších rostlin (sladkovodních a mořských řas, lišejníků, mechů), hub, planktonu, drobných bezobratlých živočichů (parazitické organismy, blešivci apod.), ryb, částí těl recentních přirozenou cestou uhynulých živočichů (tuleni, lachtani, tučňáci, velryby), živočišných exkrementů, vzorků krve obratlovců (do 10 ml podle druhu zvířete), mikrobiologické stěry z prostředí a povrchu těla a sliznic obratlovců apod. V případě zoologických výzkumů se zásadně vždy jedná o krátkodobou neletální disturbanci s minimálním, či žádným vlivem na kvalitu života výzkumu podrobovaného jedince. Výjimkou je ichtyologie a ichtyoparazitologie, kdy jde sice o letální zásah, ale nikdy vůči jedincům chráněného druhu a vždy v množství bezpečně pod limitem ohrožujícím ekosystém/populaci. Veškerá vědecká zařízení jsou provozována striktně bez používání toxických a radioaktivních látek a vlivu na životní podmínky volně žijících živočichů. Žádné zvláště chráněné území (tj. Antarctic Specially Protected Area, ASPA, ani Antarctic Specially Managed Area, ASMA) nebude bez zvláštního povolení navštíveno ani dotčeno vědeckou činností expedice. Provoz stanice i souvisejících systémů a dopravních prostředků (jakožto zázemí pro národní vědecké výzkumy) bude veden v souladu s Madridským protokolem.

Technický provoz stanice bude v rámci získávání elektrické energie zajištěn obnovitelnými zdroji (slunce, vítr), zálohou pro případ jejich výpadku je dieselový agregát. Pitná i užitková voda bude čerpána ze sněžníkem napájeného potoka, před použitím je mechanicky čištěna systémem separátorů a usazovacích nádrží. Bude zamezeno kontaminaci odpadní vody přírodními procesy neodbouratelnými chemikáliemi anebo přidáváním živných médií pro bakterie (např. povinnost separovat a zvlášť spalovat použitý toaletní papír). Pohyb vědeckých skupin a přeprava materiálu po zájmovém území se realizuje pěšky, lodní příbřežní dopravou s využitím gumových člunů se závěsným motorem nebo s využitím dvou terénních vozidel (tzv. „čtyřkolek“).

Na základě informací uvedených v oznámení o zamýšlené činnosti v Antarktidě, obdržných písemných vyjádření a zjišťovacího řízení provedeného podle zásad dle § 14 zákona dospělo Ministerstvo životního prostředí jako příslušný úřad podle § 7 zákona na základě § 14 odst. 5 zákona k závěru, že záměr

„Realizace národního antarktického vědeckého programu spojeného s pravidelným sezónním provozem České vědecké stanice Johanna Gregora Mendela na ostrově Jamese Rosse v Antarktidě“

bude mít menší než malý nebo přechodný vliv na životní prostředí Antarktidy a **nebude** dále posuzován podle zákona.

Odůvodnění

1. Odůvodnění vydání závěru zjišťovacího řízení:

I. Charakteristika záměru

Provádění kontinuálního multidisciplinárního národního výzkumu Antarktidy, který bude realizován v širším okolí České vědecké stanice J. G. Mendela.

II. Umístění záměru

Záměr leží v Grahamově zemi, což je část Západní Antarktidy, konkrétně oblast východní strany Antarktického poloostrova, souostroví James Ross Island group. Česká vědecká stanice J. G. Mendela leží na 63°48'02,3" j. š., 57°52'59,9" z. d., v jejím širším okolí bude realizován vědecký program.

III. Charakteristika možných vlivů a odhad jejich velikosti a významnosti (z hlediska pravděpodobnosti, doby trvání, frekvence a vratnosti)

1. Vliv na ovzduší

Možnými emisemi do ovzduší jsou spaliny dvou dieselových agregátů (KIPOR KDE30SS3, výkon 25 kVA) pro výrobu elektrické energie. Agregáty nebudou nikdy spuštěny současně a předpokládaný provoz činí několik hodin denně, tj. cca méně než 300 hodin za sezónu. Dalším zdrojem emisí budou dva čluny se závěsným motorem Mercury 40 HP, resp. Evinrude 60 HP s předpokládaným provozem méně než 100 hodin za sezónu, pracovní kolová vozidla - kolopásové vozidlo ScotTrac 2000R 8x8, v provozu méně než 50 hodin za sezónu, a dvě „čtyřkolky“ Arctic Cat 700i TRV XT, v provozu méně než 60 hodin za sezónu (celkem za obě) a ruční benzínová vrtací souprava pro instalaci měřicích senzorů s výkonem 350 W, provoz v řádu několika hodin za sezónu. Do ovzduší budou unikat i zplodiny spalování hořlavého odpadu ve vysokoteplotní spalovně OG120CSW certifikované pro provoz na lodích (TeamTec), v provozu ne více než 30 hodin za sezónu s tím, že spalování bude probíhat pouze za příznivých rozptylových podmínek přibližně 5x za sezónu. Jedná se o málo významné a přechodné negativní vlivy.

2. Vliv na vody

Odpadní vody vznikající na stanici budou vypouštěny vždy bez přítomnosti chemikálií, ekologicky neobdouratelných čisticích prostředků a bez zbytečného obsahu živných médií (kuchyňské zbytky nebo celulóza z toaletního papíru). Po dostatečném naředění vodou (cca 600 l/den) budou likvidovány v souladu s Madridským protokolem. Jedná se o málo významné a přechodné negativní vlivy.

K příbřežní plavbě se používají dva čluny se závěsným motorem Mercury 40 HP, resp. Evinrude 60 HP. Stroje budou udržovány a podrobovány přísným servisním podmínkám, které zabezpečují maximální bezpečnost provozu obou člunů. Případné netěsnosti ventilů mohou mít za následek znečištění mořské vody, ale vzhledem k silným mořským proudům bude rychle zředěno. Jedná se o málo významné a přechodné negativní vlivy.

3. Vliv na faunu, flóru a ekosystémy

V rámci vědeckých činností (zejména odběr vzorků) budou respektována všechna nařízení o zákazu zásahů ohrožujících ekosystém/populaci, proto je potenciálně možná škoda způsobená záměrem vysoce nepravděpodobná. V dotčené oblasti se nenachází žádná kolonie chráněných živočichů, ani žádná jiná z forem zvláště

chráněného území vyhlášeného na ochranu biologických ekosystémů. Jedná se o málo významné a přechodné negativní vlivy.

Riziko introdukce nepůvodních (mikro)organismů bude minimální a velmi nepravděpodobné (většina organismů by totiž místní podmínky nepřežila). Potenciální riziko negativního vlivu je dále snižováno aplikovanými technickými protipatřeními.

4. Vliv na horninové prostředí

V rámci vědeckých činností budou respektována všechna nařízení o zákazu zásahů ohrožujících geo-ekosystém, krajinné prvky a životní prostředí. V dotčené oblasti se nenachází žádná z forem zvláště chráněného území vyhlášeného na ochranu geologických či geomorfologických krajinných prvků. Jedná se o málo významné a přechodné negativní vlivy.

5. Vliv na půdu

Možným kontaminacím nevhodnou manipulací s palivem bude předcházeno bezpečným uskladněním a správnou manipulací s palivem i všemi spalovacími systémy.

Ovlivnění povrchu půdy pojezdy kolových vozidel bude minimální. Pracovní kolová vozidla, která budou používána během činnosti, budou kolopásové vozidlo ScotTrac 2000R 8x8, v (pouze v bezprostředním okolí stanice) a dvě „čtyřkolky“ Arctic Cat 700i TRV XT, v provozu méně než 60 hodin za sezónu (celkem za obě). Provoz těchto dopravních prostředků bude realizován s důrazem na minimalizaci negativních vlivů na životní prostředí, např. „čtyřkolky“ mají mimo areál stanice vytyčené trasy, na kterých jezdí převážně v noci a za nižších teplot, aby nedocházelo k destrukci terénu apod. Negativní vlivy na půdu budou minimální a plošně nevýznamné a přechodné.

Možným opatřením proti ohrožení povrchu půdy vodní erozí narušením soustředěným povrchovým odtokem z tání nerovnoměrně distribuovaných sněhových akumulací za/před umělými překážkami je instalace a každoroční obnova násypu u štětové protierozní stěny na východní straně ubytovacího objektu stanice, průběžná celosezónní manuální práce na odstraňování a prostorové dispergaci nepřírodných akumulací sněhu/ledu za/před umělými překážkami tak, aby byl vyšší než přirozený soustředěný odtok eliminován. Striktním dodržováním zákazu budování umělých překážek v terénu budou případné negativní vlivy omezeny pouze na prostor stanice. Realizací uvedených opatření bude umožněn odtok z akumulací bez patrných stop eroze. Jedná se o málo významné a přechodné negativní vlivy.

2. Úkony před vydáním rozhodnutí:

Ministerstvo životního prostředí, odbor posuzování vlivů na životní prostředí a integrované prevence obdrželo jako příslušný úřad dle zákona dne 18. 11. 2016 oznámení záměru „Realizace národního antarktického vědeckého programu spojeného s pravidelným sezónním provozem České vědecké stanice Johanna Gregora Mendela na ostrově Jamese Rosse v Antarktidě“ zpracované dle zákona č. 276/2003 Sb., o Antarktidě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů a přílohy č. 2 k vyhlášce Ministerstva životního prostředí č. 104/2004 Sb., kterou se provádí zákon o Antarktidě a o změně některých zákonů. Dne 23. 11. 2016 bylo zahájeno zjišťovací řízení rozesláním oznámení o zamýšlené činnosti v Antarktidě dotčeným správním úřadům dopisem pod č.j. 79526/ENV/16. Informace o oznámení o zamýšlené činnosti v Antarktidě byla zveřejněna Informačním systémem EIA na internetových stránkách CENIA, česká informační

agentura životního prostředí (<http://www.cenia.cz/eia>) a na stránkách Ministerstva životního prostředí (<http://www.mzp.cz/eia>) pod kódem záměru MZP035M. K oznámení o zamýšlené činnosti v Antarktidě se vyjádřilo celkem 6 subjektů.

3. Seznam subjektů, jejichž vyjádření příslušný úřad obdržel v průběhu zjišťovacího řízení:

- Ministerstvo životního prostředí, odbor ochrany vod
- Ministerstvo životního prostředí, odbor druhové ochrany a implementace mezinárodních závazků
- Ministerstvo životního prostředí, odbor energetiky a ochrany klimatu
- Ministerstvo životního prostředí, odbor ochrany ovzduší
- Ministerstvo životního prostředí, odbor odpadů
- Ministerstvo životního prostředí, odbor geologie

4. Vypořádání vyjádření obdržených v průběhu zjišťovacího řízení:

Vyjádření Ministerstva životního prostředí, odboru ochrany vod ze dne 29. 11. 2016

Neuplatňuje žádné připomínky ani požadavky.

Vzhledem k obsahu vyjádření ponecháno bez komentáře.

Vyjádření Ministerstva životního prostředí, odboru druhové ochrany a implementace mezinárodních závazků ze dne 29. 11. 2016

Neuplatňuje žádné připomínky ani požadavky.

Vzhledem k obsahu vyjádření ponecháno bez komentáře.

Vyjádření Ministerstva životního prostředí, odboru energetiky a ochrany klimatu ze dne 29. 11. 2016

Neuplatňuje žádné připomínky ani požadavky.

Vzhledem k obsahu vyjádření ponecháno bez komentáře.

Vyjádření Ministerstva životního prostředí, odboru ochrany ovzduší ze dne 6. 12. 2016

Neuplatňuje žádné připomínky.

Vzhledem k obsahu vyjádření ponecháno bez komentáře.

Vyjádření Ministerstva životního prostředí, odboru odpadů ze dne 8. 12. 2016

Neuplatňuje žádné připomínky ani požadavky.

Vzhledem k obsahu vyjádření ponecháno bez komentáře.

Vyjádření Ministerstva životního prostředí, odboru geologie ze dne 7. 12. 2016

Neuplatňuje žádné připomínky.

Vzhledem k obsahu vyjádření ponecháno bez komentáře.

Do závěru zjišťovacího řízení lze také nahlédnout v Informačním systému EIA na internetových stránkách CENIA, česká informační agentura životního prostředí (<http://www.cenia.cz/eia>) a na stránkách Ministerstva životního prostředí (<http://www.mzp.cz/eia>) pod kódem záměru MZP035M.

Závěr zjišťovacího řízení nenahrazuje vyjádření dotčených správních úřadů, ani příslušná povolení podle zvláštních předpisů. Závěr zjišťovacího řízení není rozhodnutím vydaným ve správním řízení a nelze se proti němu odvolat.

Mgr. Evžen DOLEŽAL v. r.
ředitel odboru
posuzování vlivů na životní prostředí
a integrované prevence
(otisk úředního razítka)

Rozdělovník:

Masarykova univerzita, Pavel Kapler, PhD., Žerotínovo nám. 617/9, 601 77 Brno

Odbory MŽP odesláno IS pod č. j. 86431/ENV/16

- odbor ochrany ovzduší
- odbor geologie
- odbor ochrany vod
- odbor energetiky a ochrany klimatu
- odbor druhové ochrany a implementace mezinárodních závazků
- odbor odpadů